

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ
МИСТЕЦТВО)

Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр

Програма кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) освітньо-професійної програми Музичне мистецтво фахової передвищої освіти

Програму кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від 04 березня 2026 р. № 3

Голова циклової комісії Тетяна РОМАНОВА

Програму кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) затверджено Педагогічною радою Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «20» березня 2026 р. № 3

Директор Фахового коледжу «Універсум» Зоя ГЕЙХМАН

Пояснювальна записка

Основою підготовки фахівчинь/фахівців освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр у Фаховому коледжі «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка є нормативно-правова база освіти: Закон України «Про освіту», Закон України «Про фахову передвищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Фаховому коледжі «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Стандарт фахової передвищої освіти в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), освітньо-професійна програма Музичне мистецтво фахової передвищої освіти та інші нормативно-правові документи.

Програму кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) складено з урахуванням програмових вимог до змісту дисциплін циклу фахової підготовки освітньо-професійної програми Музичне мистецтво фахової передвищої освіти.

Мета кваліфікаційного іспиту полягає у визначенні рівня професійної компетентності випускниць/випускників, встановленні рівня відповідності досягнутих ними результатів навчання вимогам Стандарту фахової передвищої освіти в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) та освітньо-професійної програми, готовності здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності.

Екзаменаційні білети розроблено з урахуванням теоретичних та практичних завдань з дисциплін циклу фахової підготовки, що є визначальними у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, музичних керівників. Практичні завдання з фахових методик спрямовані на виявлення готовності випускниці/випускника вирішувати професійні завдання.

1. Результати навчання

За результатами навчання випускниця/випускник демонструє такі результати навчання:

- здійснює професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово;
- застосовує ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами;
- аналізує можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб;
- враховує вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності;
- забезпечує досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами;
- застосовує міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі;
- організовує освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання;
- сприяє формуванню мотивації учнів до навчання;
- використовує ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями;
- планує освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти;
- застосовує інновації у професійній діяльності;
- оцінює власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв;
- формує в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії;
- формує в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань;

- застосовує основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства;
- забезпечує досягнення результатів в інтегруванні складних професійних умінь гри на музичних інструментах, у співі, диригуванні, музичному сприйманні, запам'ятовуванні та інтерпретації музичних творів;
- демонструє виконавські (інструментальні, вокальні, хорові) вміння та навички у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності;
- організовує різноманітні культурно-мистецькі заходи, спрямовані на відродження української духовності; популяризувати музичне мистецтво;
- здійснює взаємодію з учасниками культурно-просвітницької діяльності; здатність налагоджувати та підтримувати творчі зв'язки з іншими освітніми закладами, творчими колективами.

До Атестації допускаються студентки/студенти, які виконали весь навчальний план підготовки фахового молодшого бакалавра.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

2. Методика та форма проведення

Форма проведення: комбінована.

Завдання кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво): перше – диригування хором згідно з індивідуальною програмою, друге – виконання інструментальних творів згідно з індивідуальною програмою, третє – практичне завдання з фахових методик.

Всі завдання мають професійне спрямування, їхнє вирішення вимагає інтегрованого застосування знань, умінь, навичок і способів діяльності.

Завдання екзаменаційних білетів кваліфікаційного іспиту в своїй сукупності охоплюють весь матеріал з різних розділів навчальних дисциплін і не повторюють одне одного.

1. Студентки/студенти по черзі виконують перше завдання: диригування

студентським хором одного твору згідно з індивідуальною програмою. При виконанні програми мають демонструватися вміння студентки/студента використовувати мануальну техніку в художній інтерпретації творів, здійснювати керівну і виражальну функції диригування. Диригентське виконання передбачає наявність логічно осмисленого художнього задуму, сформованого в ході аудиторних занять. Для його повноцінної реалізації студентами повинні бути освоєні основні розділи мануальної техніки, такі як: навичка передачі звуковедення, графічна ясність, цілісність, ритмічність, виразність.

2. Студентки/студенти виконують друге завдання: музичні твори згідно з індивідуальною екзаменаційною програмою, що складається з творів різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні продемонструвати рівень виконавських компетентностей студенток/студентів, рівень їхньої загальної музичної культури.

Індивідуальна екзаменаційна програма включає: поліфонічний твір, твір великої форми (сонатне *allegro*, класичні варіації, рондо), п'єсу.

3. Студентки/студенти обирають білети. Відповідно до обраного номеру, отримують від секретаря Екзаменаційної комісії білет із завданням з фахової методики. На підготовку до відповіді надається 15-20 хвилин. Тривалість відповіді студентки/студента – 10 -15 хвилин.

Оцінка за кваліфікаційний іспит є середнім арифметичним між балами, отриманими за виконання кожного завдання екзаменаційного білету.

3. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014

Середня освіта (Музичне мистецтво)

Оцінювання результатів складання атестаційних екзаменів здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідною рейтинговою оцінкою:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82 - 89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	1 – 59 балів	Незадовільно - низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Шкала оцінювання
Критерії оцінювання з диригування
(диригування хором)

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно - впевнене володіння диригентськими навичками, трактовка виконуваного твору з наявністю індивідуального відношення до музики; компетентнісне та повне володіння диригентською технікою та навичками керування хором
B	82-89	Дуже добре - художньо-педагогічна інтерпретація хорових творів менш впевнена, зустрічаються деякі неточності в диригентському втіленні та керуванні хором
C	75-81	Добре - інтерпретаційне трактування художнього змісту хорового твору мало впевнене; неточні жести; недостатньо виявлені вміння керування хором
D	69-74	Задовільно - програма виконана, але зі значною кількістю технічних та змістовних недоліків; слабкі виконавські уміння керування хором, що знижують рівень компетентності до середнього
E	60-73	Достатньо - виявлене деяке уявлення про художній зміст твору; значно слабкі виконавські уміння керування хором; виявлені серйозні помилки у диригентському жесті
F	1-59	Незадовільно - відсутність цілісного виконання програми; виконання хорових творів із значними художньо-технічними недоліками, відсутність теоретичних та практичних знань що не задовольняє мінімальних вимог до необхідного рівня компетентності

Шкала оцінювання
Критерії оцінювання з основного музичного інструменту

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	<p>Відмінно - виконання творів програми на високому художньо-виконавському рівні. Широка палітра засобів звуковидобування, темброва виразність звуку, оптимальне володіння технічними навичками. Володіння стильовими особливостями музики різних епох, високий рівень музично-естетичного мислення, художньо-образна довершеність виконання. Достатній рівень психологічної підготовки до сценічного виконання</p>
B	82-89	<p>Дуже добре - виконання творів програми на високому художньо-виконавському рівні. Добре володіння різноманітними прийомами звуковидобування, технічними навичками. Стійке відчуття метроритму, володіння навичками поліфонічного мислення, цілісністю форми. Досить повне відтворення художньо-образного змісту творів. Проте виконання одного або кількох творів відрізняється стандартним мисленням, відсутністю навичок творчої інтерпретації, скутістю у володінні матеріалом</p>
C	75-81	<p>Добре - виконання творів програми на достатньому художньо-виконавському рівні. Обмежений арсенал використання засобів звуковидобування, технічних навичок. Володіння навичками поліфонічного мислення, стійке відчуття метроритму. Проте відсутність переконливого художньо-виконавського змісту у виконанні, одноманітність звуку, неналежне відчуття стилю в одному або в кількох творах програми</p>
D	69-74	<p>Задовільно - виконання музичних творів на середньому художньо-виконавському рівні. Недостатня технічна підготовка, неточність поліфонічного мислення, нестійке відчуття метроритму, відсутність переконливого художньо-</p>

		виконавського змісту у творах програми
Е	60-68	Достатньо - невідповідність виконання музичних творів вимогам програми. Слабка технічна підготовка, відсутність поліфонічного мислення, погане володіння цілісністю форми, порушення тексту
Ф	1-59	Незадовільно - фрагментарне відтворення тексту, грубе порушення авторського тексту, низький технічний рівень, примітивне художньо-образне мислення

**Шкала оцінювання відповіді студентів
з методики музичного виховання**

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90 – 100 балів	Відмінно – студентка/студент володіє глибокими, системними, міцними знаннями, використовує їх у нестандартних ситуаціях; визначає особливості, тенденції розвитку музичного виховання, знає специфіку різних видів музичної діяльності дітей дошкільного/шкільного віку, володіє методикою проведення різних форм організації музичної діяльності. Робить аргументовані висновки, критично оцінює окремі факти, явища, музично-педагогічні ідеї, здатна/(-ий) до вирішення творчих завдань в галузі музичного виховання
В	82 - 89 балів	Дуже добре – студентка/студент логічно, правильно відтворює навчальний матеріал, наводить приклади на підтвердження певних думок, застосовуючи вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; знає методику та специфіку проведення видів музичної діяльності в різних формах її організації, але робить незначні помилки у змісті, формі відповіді
С	75 - 81 балів	Добре – студентка/студент демонструє змістовні знання програмного матеріалу, здатність і уміння правильно викладати основні поняття з методики музичного виховання, однак допускає незначні помилки у змісті

		відповіді, неточності у моделюванні методики роботи над музичним репертуаром
D	69 - 74 балів	Задовільно – студентка/студент виявляє знання основних положень навчального матеріалу з дисципліни та здатність відтворити значну частину теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, однак допускає помилки у визначенні методики роботи у різних видах музичної діяльності на музичних заняттях/уроках музичного мистецтва
E	60 – 68 балів	Достатньо – студентка/студент демонструє відповідь, яка має здебільшого репродуктивний характер; бракує логічності та точності викладення матеріалу; допускає помилки у моделюванні музичних занять/уроків музичного мистецтва, організації різних видів музичної діяльності
F	1 – 59 балів	Незадовільно – студентка/студент має низький рівень знань, що зумовлюється фрагментарними уявленнями про предмет вивчення; не може змоделювати музично-педагогічний процес; демонструє розрізнені, безсистемні знання змісту, видів і форм музичної діяльності; допускає грубі помилки у відповіді, що свідчить про низький рівень професійної компетентності

Критерії оцінювання дозволяють зробити висновок щодо рівня досягнення предметних результатів навчання.

4. Програма кваліфікаційного іспиту

Хорове диригування

1. Диригентський апарат. Основи диригентської техніки.
2. Поняття «ауфтакт».
3. Три моменти вступу: увага, дихання, вступ.
4. Диригентський показ пауз, цезур, подиху, акцентів, штрихів.
5. Звуковедення legato і non legato.
6. Гра хорових партитур, спів хорових партій.
7. Виконання пісень дошкільного репертуару.
8. Диригування у розмірах 2/4, 3/4, 4/4. Аналіз хорових творів.

9. Фразування. Показ дихання по фразах.
10. Визначення функцій правої і лівої рук. Показ дихання по фразах.
11. Прийоми показу вступу та зняття на різні долі такту.
12. Спів окремих хорових партій з тактуванням.
13. Види звуковедення. Диригування на staccato.
14. Диригування з використанням звуковедення легато, нон-легато, стаккато у різних темпах при динаміці p, mp, f.
15. Агогіка. Види фермат. Ритмічні труднощі.
16. Прийоми передачі агогіки (піу мосо, мено мосо, аччелерандо, рітенуто).
Кульмінація - часткова, загальна, фразування. Різні види фермат.
17. Пунктирний ритм. Синкопа.
18. Розмір 6/8 та розмір 6/4 по шести і двочастковій схемі.
19. Оволодіння навичками показу рухливих нюансів.
20. Крещендо, димінуендо, субіто форте, субіто піано, акценти.
21. Складні розміри: 3/2, 9-дольний, 12-дольний.
22. Вивчення складних розмірів: 3/2, 9-дольних, 12-дольних у різних темпах.
23. Диригування несиметричних розмірів (5-дольних, 7-дольних).
24. Залежність диригентської схеми від групування у середині такту та темпу у розмірах 5/4, 5/8, 7/4, 7/8.
25. Штрихи. Аналіз хорових творів. План написання анотацій.
26. Поліфонія. Прийоми поліфонічного хорового письма.
27. Ритмічні труднощі. Використання «робочих жестів».
28. Вміння працювати над розучуванням окремих партій у багатоголосних творах.
29. Володіння прийомами роботи над піснею.
30. Складні розміри: 3/2. Несиметричні розміри: 5/4.
31. Змінні розміри. Диригування у різних темпах.
32. Підготовка до репетиційної роботи з хором.
33. Вокально-хоровий аналіз творів, репетиційна робота з хором.
34. Навички роботи з хором.

Хоровий клас та практикум роботи з хором

1. Постава хориста, засвоєння елементів академічної манери співу.
2. Дихання, атака звуку, інтонація. Інтонування, горизонтальний стрій.
3. М'яка, тверда, придихова атака звуку.
4. Формування вокально-хорових навичок.
5. Ансамбль (вокальний, динамічний, ритмічний, тембральний). Вироблення однієї манери співу всього хору.

6. Робота над засобами художньої виразності у творах навчального репертуару.
7. Добір репертуару для дітей шкільного віку.
8. Історія вокально-хорової освіти у навчальних закладах різного типу (XVII-XVIII ст.). Розвиток хорового мистецтва в Україні кінця XVII початку XVIIIст.
9. Значення хорової творчості Миколи Дилецького в утвердженні раннього партесного стилю в Україні.
10. Видатні майстри українського партесного співу М. Березовський, Д.Бортнянський, А. Ведель.
11. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва. Робота над хоровими творами XVII ст. (канти, псалми, релігійні пісні).
12. Напрямки розвитку української хорової культури (XIX-XX ст.).
13. Вивчення хорової творчості українських композиторів (XIX-XX ст).
14. Духовна хорова музика як засіб музичної терапії.
15. Особливості хорової фонетики. Правила співу приголосних звуків.
16. Добір репертуару для хору учнів початкової школи.
17. Стрій. Ансамбль. Фразування. Кульмінація.
18. Жанри хорового співу.
19. Хоровий колектив та етапи його становлення.
20. Принципи розучування хорових творів. Етапи розучування хорового твору.
21. Добір вокально-технічних вправ на матеріалі розучуваних хорових творів.
22. Теоретичні методи засвоєння хорової партитури.
23. Основні педагогічні принципи в роботі з хоровим колективом.
24. Відпрацювання навичок чистого інтонування акордів (по К. Пігрову).
25. Динаміка у хоровому співі.
26. Поява професійних закладів співацької освіти.
27. Міжкультурні зв'язки та поліетнічні засади розвитку української школи співу. Практика навчання українських співаків за кордоном.
28. Виникнення та розвиток оперного мистецтва в Україні.
29. Національні основи оперного мистецтва України.
30. Становлення та розвиток національного музичного театру.
31. Оперна творчість українських композиторів.
32. Академічні хори. Народні хори. Національні форми народного хорового співу.
33. Вибір репертуару.
34. Процес підготовки диригента до роботи з хоровим твором.
35. Аналіз хорового твору. Основні етапи освоєння хорового твору диригентом.
36. Принципи роботи над авторським текстом.

37. Загальний план художнього виконання: агогіка, динаміка, музичне фразування, вокально-темброва виразність.
38. Диригентсько-технічне опанування хорового твору.

Основний музичний інструмент

1. Актуалізація та систематизація базових виконавських умінь.
2. Розвиток аналітичних умінь.
3. Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару.
4. Формування основ технічної майстерності.
5. Розвиток навичок звукоутворення.
6. Формування піаністичних навичок звуковедення.
7. Формування вмінь застосовувати різноманітні види артикуляції.
8. Вдосконалення виконавських навичок у процесі вивчення дитячого репертуару.
9. Узагальнення аплікатурних формул.
10. Робота над інтонаційною, динамічною, тембральною, ритмічною виразністю артикуляції.
11. Оволодіння навичками, необхідними для виконання поліфонічних творів.
12. Розвиток поліфонічного слуху.
13. Розвиток професійно-музичних умінь у виконанні гомофонно-гармонійної фактури.
14. Оволодіння навичками, необхідними для виконання творів крупної форми.
15. Види педалі.
16. Функції педалі.
17. Формування активного творчого інтересу до виконуваних творів, розвиток навичок їх самостійного опрацювання.
18. Опанування виконавських навичок у творах шкільного репертуару та

етюдах.

19. Опанування різних форм звуковидобування.
20. Розвиток внутрішнього слуху та образних уявлень.
21. Інтерпретаційно-виконавські компоненти фортепіанного виконавства.
22. Драматургія сонатної форми.
23. Педагогічно-виконавський задум.
24. Ознайомлення зі стильовими особливостями сучасної та джазової музики.
25. Удосконалення фортепіанних навичок в процесі вивчення музичних творів з педагогічного репертуару.
26. Закріплення художньо-виконавських навичок та реалізація педагогічних завдань на прикладі творів з педагогічного репертуару.
27. Розвиток інтерпретаторських умінь у роботі над поліфонічними творами, творами великої форми.
28. Робота над стилістичними особливостями поліфонічних творів і творів великої форми.
29. Подолання технічних труднощів у творах індивідуальної програми.
30. Акумуляція художньо-виконавських умінь та навичок.
31. Створення художнього образу фортепіанного твору та відтворення його емоційного змісту.
32. Вирішення завдань цілісного виконання творів індивідуальної програми.

Методика музичного виховання в школах

1. Музично-естетичне виховання в закладах загальної середньої освіти як важливий фактор виховання. Мета і завдання музичної освіти в умовах Нової української школи.
2. Урок музичного мистецтва, його специфічні особливості, сучасні підходи до викладання. Інтегрований курс «Мистецтво» Нової української школи.
3. Методи музичного виховання та навчання учнів початкової школи. .
4. Музичне сприймання як основа музичної культури школярів. Слухання музики.

5. Хоровий спів як ефективний засіб залучення до музичного мистецтва.
6. Музично-ритмічні рухи.
7. Гра на дитячих музичних інструментах.
8. Музична грамота та її зв'язок з іншими видами музичної діяльності.
9. Творчість школярів на уроці музичного мистецтва.
- 10.Методика музичного виховання в 1 класі закладів загальної середньої освіти. Формування національної свідомості школярів засобами музичного мистецтва.
- 11.Методика музичного виховання в 2 класі закладів загальної середньої освіти. Арт-терапевтична функція хорового співу на уроках музичного мистецтва у початковій школі.
- 12.Методика музичного виховання в 3 класі закладів загальної середньої освіти. Значення музичної терапії у відновленні психологічного здоров'я учнів початкових класів.
- 13.Методика музичного виховання в 4 класі закладів загальної середньої освіти. Національна українська обрядовість. як чинник морального виховання школярів.
- 14.Позакласна музична робота в закладах загальної середньої освіти.
- 15.Планування і облік музичних занять в закладах загальної середньої освіти.
- 16.Мета, провідна ідея, зміст та засоби навчання музично-педагогічної системи Е. Жак-Далькроза.
- 17.Мета, провідна ідея, зміст та засоби навчання музично-педагогічної системи К. Орфа.
- 18.Педагогічні ідеї Миколи Лисенка та методика музичного виховання Кирила Стеценка.
- 19.Педагогічна система музичного виховання М. Леонтовича та методика музичного навчання і виховання В. Верховинця.
- 20.Провідні українські педагоги-музиканти ХХ-ХХІ ст. та їхній внесок у розвиток сучасної методики музичного виховання.

Методика музичного виховання в дитячих закладах

1. Значення та завдання музичного виховання в дитячих закладах.
2. Розвиток музичних здібностей дітей дошкільного віку.
3. Зміст, види і форми музичної діяльності дітей дошкільного віку.
4. Методи і прийоми музичного виховання та навчання.
5. Музичне сприйняття дітей дошкільного віку. Слухання музики.
6. Спів як вид музичної діяльності.
7. Музично-ритмічні рухи.
8. Гра на дитячих музичних інструментах.
9. Музично-дидактичні ігри.
10. Дитяча музична творчість. Особливості, шляхи формування.
11. Музичні заняття у закладах дошкільної освіти. Виховання національної самосвідомості дітей дошкільного віку на музичних заняттях в закладах дошкільної освіти.
12. Свята в дитячих закладах.
13. Розваги в дитячих закладах. Значення музичної терапії у відновленні психологічного здоров'я дітей дошкільного віку
14. Музика у повсякденному житті закладів дошкільної освіти. Організація процесу слухання музики дітьми дошкільного віку в умовах сьогодення (воєнного стану).
15. Системи і технології музичного виховання.
16. Планування і облік роботи з музичного виховання.
17. Функції та роль музичного керівника і вихователя у здійсненні керівництва різними формами музичної діяльності дітей дошкільного віку.
18. Професійна компетентність як освітній результат підготовки музичного керівника.

Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво»

1. Зміст мистецької освіти. Структура освітньої галузі «Мистецтво» в ЗЗСО: домінування інтегративних процесів.

2. Принципи і педагогічні умови навчання мистецтва на сучасному етапі.
3. Методи мистецького навчання.
4. Особливості освітніх програм з мистецтва. Інтегративно-предметна модель навчання за програмою «Мистецтво» (Л. Масол).
5. Уроки мистецтва, їхні типи, структура, вимоги.
6. Інтегративні художньо-педагогічні технології.
7. Ігрові художньо-педагогічні технології.
8. Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології. Метод аналізу-інтерпретації творів мистецтва.
9. Інтерактивні художньо-педагогічні технології.
10. Використання засобів мультимедіа на уроках мистецтва.

**Музичний репертуар з диригування
(диригування хором та практикум роботи з хором)
студентів групи ММфмб-1-22-4.0д**

Власенко Катерина

Д.Бортнянський, концерт № 3, ч.І «Господи, силою Твоєю»

Світайло Світлана Валеріївна

Майстренко Марві

Укр.нар.пісня в обробці О. Радько «Ти до мене не ходи»

Світайло Світлана Валеріївна

Манолов Федір

Т. Петриненко «Україна»

Теряєва Лариса Анатоліївна

Сафронова Софія

Traditional Zambian Folk Song
Arranged by V. Johnson «Bonse Aba»

Теряєва Лариса Анатоліївна

**Музичний репертуар
з основного музичного інструмента
студентів групи ММфмб-1-22-4.0д**

Власенко Катерина

1. Г.Телеман. Фантазія 7 Es-dur Dolce, 2-3 частини
2. Г. Гендель. Соната 1 A-dur, 1-2 частини
3. В. Гомоляка «Intermezzo»

Петренко Лілія Єгорівна

Майстренко Марві

1. Й. Пахельбель. Канон
2. О. Бойко . Сюїта в стилі «Модерн»
3. М. Вігула «Сокіл»

Манолов Федір

1. Г. Гендель. Сарабанда d-moll
2. Д. Чімароза. Соната g-moll
3. К. Гардель. Танго (обробка Т. Хюсейн)

Сафронова Софія

1. І.С. Бах. Прелюдія і fuga c-moll, ДТК том 1
2. Й. Гайдн. Соната cis-moll, 1 частина
3. С. Борткевич. Прелюдія 3, опус 66.

Шпирка Олександр Дмитрович**Куцан Оксана Григорівна****Павловська Тетяна Андріївна****Зразок завдання екзаменаційного білету кваліфікаційного іспиту****Білет №**

1. Продиригувати студентським хором твір згідно з індивідуальною програмою.
2. Виконати інструментальні твори згідно з індивідуальною програмою.
3. Розробити фрагмент уроку музичного мистецтва зі співу з теми «Прилинь, прилинь, чаронько» для першого класу. Скласти розгорнутий план роботи над українською народною піснею «Вийди, вийди, сонечко».

Зразок відповіді на екзаменаційний білет кваліфікаційного іспиту**3. Розв'язання завдання з фахової методики:**

Розробити фрагмент уроку музичного мистецтва зі співу з теми «Прилинь, прилинь, чаронько» для першого класу. Скласти розгорнутий план роботи над українською народною піснею «Вийди, вийди, сонечко».

Відповідь:

Тема: Прилинь, прилинь, чаронько

Мета: *навчальна*: сприяти формуванню ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; ознайомити школярів з поняттями «веснянка», «пісня-закличка»; вчити визначати засоби музичної виразності в творах, порівнювати життєвий зміст, настрій і характер музичних творів;

розвивальна: формувати вміння усвідомлено сприймати та глибоко аналізувати музичні твори; розвивати вміння висловлювати свої враження від творів мистецтва; сприяти розвитку музичного слуху та голосу; сприяти розвитку екологічної компетентності (дослідження і відтворення явищ природи засобами мистецтва);

виховна: сприяти вихованню інтересу і любові до музики, пісні, творчої праці, бажання вчитися музики; виховання пошани до української та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: поспівка «Сонечко»; українська народна пісня «Ой минула вже зима»; українська народна пісня «Вийди, вийди, сонечко»; В. Барвінський «Сонечко»; Е. Гріг «Навесні».

Наочні посібники: підручник, нотна хрестоматія, робочий зошит з музичного мистецтва.

Обладнання: фонохрестоматія, дитячі музичні інструменти, ноутбук, телевізор, інтерактивна дошка.

Тип уроку: комбінований.

Перебіг уроку

Вхід до класу під музичний супровід (В. Барвінський «Сонечко»)

I. Організаційний момент

Музичне привітання

II. Повідомлення теми уроку. Мотивація навчальної діяльності

III. Новий матеріал для засвоєння. Слово вчителя

Бесіда

Після зимового сну природа пробуджується, навколо нас звучить безліч звуків.

Чи помітили ви, як починається весна? (відповіді учнів).

Так, спочатку дні стають довшими, починає танути сніг, а ось і закапали бурюльки, задзвеніли струмочки, ледь помітні зелені травинки все впевненіше тягнуться до сонця, голосно співають пташки, на деревах лопаються бруньки і молоденькі листочки весело шепочуться з вітром. І нарешті – розквітає, шумить, гуде, щебече та співає все навколо!

«Весна! Весна настала!» - голосно промовляють і природа, і люди.

І весна та чарівниця
Щиро нам несе гостинці:
Пташки, рибки, звірі на волі
І метелик, квітка в полі,
Всі весною оживають
Весну красну прославляють!

Олена Пчілка

Погляньте на репродукції картин. Якими фарбами зобразили художники прихід весни?

Розглядання та обговорення з учнями репродукцій картин А. Куїнджі «Рання весна» та В. Сингаївського «Весняне мереживо».

Як ви гадаєте, чи може музика відобразити картину весни? (відповіді учнів)

Так, неймовірну красу весни можна не лише побачити, а ще й почути у звуках музики. Послухайте твір норвежського композитора Едварда Гріга «Навесні» і знайдіть відповідь на питання: - Чи відповідає характер музичного твору його назві?

IV. Слухання музики (Е. Гріг «Навесні»).

Аналіз музичного твору.

V. Вокально-хорова робота

Після зимового холоду ми чекаємо на тепло, радісний шум весняної води, буйний пташиний гомін і появу ніжної зелені. Ми чекаємо на тепле весняне сонечко.

З давніх-давен люди обожнювали сонце, присвячували йому казки, легенди, пісні.

Чи хотіли б ви привітати сонечко своєю піснею? (відповіді учнів)

1. *Розспівування*

а) виконання поспівки «Сонечко» по пів тонах у висхідному та низхідному русі з використанням графічного запису звуковисотності;

б) виконання поспівки з використанням дитячих музичних інструментів.

2. *Виконання пісні, вивченої на попередніх уроках (українська народна пісня «Ой*

минула вже зима»)

3. Робота над вивченням нової пісні (українська народна пісня «Вийди, вийди, сонечко»)

Розповідь (робота з поняттями)

В давні часи люди вірили: якщо разом голосно й дружно покликати весну, радіти її наближенню, то вона настане швидше. Закликання весни відтворено у багатьох українських піснях. Пісні на честь приходу весни український народ назвав **веснянками**. Співали їх голосно, щоб ці пісні почули широкий степ і темний ліс, високі пагорби і швидка річка. Ми вивчимо сьогодні таку веснянку. Уважно послухайте пісню та визначіть про що в ній розповідається.

Показ пісні з попередньо поставленим питанням:

Чи всі слова вам зрозумілі? (відповіді учнів)

Про що йдеться у пісні? (відповіді учнів)

Кого закликають діти? (відповіді учнів)

Так, своїми піснями діти закликали весняне сонечко пролити своє золоте проміння на поле, подвір'я, квіти та на дітей, які з нетерпінням чекають на весну.

Такі пісні називають **піснями – закличками**.

Аналіз пісні (бесіда після слухання)

Яка пісня за характером? (весела, радісна, світла)

З яким настроєм її слід виконувати? (весняним, радісним)

В якому темпі звучить пісня? (відповіді учнів)

З якою динамікою слід виконувати пісню? (відповіді учнів)

Поясніть, чому всі радіють весні? (відповіді учнів)

Розкажіть про свої враження від цієї пори року (відповіді учнів)

Пофразове розучування пісні (робота над літературним і музичним текстами)

Розучування пісні на слух (текст одночасно з мелодією) формує у школярів навички схоплювати виразний зміст музичної фрази і розвиває мелодичну пам'ять. Рух мелодії кожної фрази учні показують рукою. В процесі розучування звертається увага на чистоту відтворення мелодії, плавність при виконанні.

Розучування пісні можна урізноманітнити:

- декламацією тексту у ритмі пісні по фразах всім класом;
- почергову декламацію по фразах;
- кожен нову фразу промовляє інший учень;
- почергову декламацію тексту вголос і подумки («про себе»).

Робота над складними місцями в пісні (особливого значення набуває робота над правильним відтворенням інтонації та ритму).

Вчитель ставить перед учнями не всі вимоги одночасно, а послідовно працює над формуванням вільного красивого звуку, чіткої дикції, пофразового дихання тощо.

Важливо орієнтувати учнів на кінцевий виконавський результат.

- Як нетерпляче ми чекаємо, коли весна остаточно прожене зиму, устелить землю травною та квітами, а пташки наповнять гаї та діброви своїм щебетанням! Як нетерпляче ми чекаємо сонечка, яке своїм промінням пробуджує землю! Сонце дає початок життю. Саме до сонця тягнеться все живе на землі! Тож давайте ще раз виразно, емоційно-піднесено заспіваємо пісню про сонечко (у поєднанні з музично – ритмічними рухами).

Художньо-виразне виконання вивченої пісні

VI. Підсумок уроку

VII. Вербальне оцінювання. Завдання творчого характеру.

VIII. Музичне прощання. Вихід учнів з класу під музику

Література

1. А. Зарицький, А. Зарицька, В. Мрочко, І. Кириченко, О. Гонтар. Вокальний ансамбль: теорія і практика / Навчальний посібник. Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 3 від 16 листопада 2022 р.).
2. Аристова Л.С. Методика музичного навчання та виховання ч.2: навч. – метод. Посібник / Людмила Аристова. – Миколаїв: Іліон, 2021. – 444 с.
3. Аристова Л.С. Методика музичного навчання та виховання: навч.-метод.посібник / Людмила Аристова.-Миколаїв: Іліон, 2018.- 404 с.
4. Білозерська Г.О., Сізова Н.С. Хорове диригування: навчально-методичний посібник. Вінниця: ВДПУ, 2022, 125с.
5. Виконавська самостійність студента: етапи, умови, прийоми та форми розвитку. Методичні рекомендації для забезпечення самостійної роботи з дисципліни «Основний музичний інструмент» студентів першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) / Укладач Т.О. Підварко. – Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2020. – 46 с.
6. Вишпінська Я.М. В 558 Теорія і методика музичного виховання дітей дошкільного віку: навч.-метод. посібник/Я.М. Вишпінська.- Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 288 с.
7. Горбенко С.С. Основи методики музичної освіти: особистісний дискурс. Навчально-методичний посібник. – Київ: Вид-во УДУ імені М. П. Драгоманова, 2024. – 206 с.
8. Григор'єва В. В., Омельченко А.І. Хорове диригування: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Вікторія Вікторівна Григор'єва, Анетта Іванівна Омельченко. – Бердянськ: Видавець БДПУ, 2021. – 224 с.
9. Гусар М. Музичні вітражі. М. Гусар. Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2022 264 с.
10. Заболотний І.П., Карпенко Є.В., Матвієнко Т.В. Робота з хором. Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань 02 «Культура і мистецтво», Спеціальність 025 «Музичне мистецтво» / І.П Заболотний., Є.В. Карпенко, Т.В. Матвієнко. Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. 114 с.
11. Завалко К. В. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей учня: навч.- метод.посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2025. – 200 с.
12. Заверуха О. Л., Чернета Т. О. Вокальний ансамбль: навч.-метод. посібник

- для студентів ЗВО. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. С., 2022. 116 с.
13. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки: навч. посіб. / Кириленко Я. О. — К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. — 108 с.
 14. Коломоєць О.М. Історія та теорія українського хорового мистецтва: навч. посіб. Дніпро: Ліра, 2023. 288 с.
 15. Лісовська Т.А. Л 63 Теорія і методика музичного виховання: навчально-методичний посібник/Т.А. Лісовська, Миколаїв: видавець Румянцева Г.В.. 2022. – 330 с.
 16. М52 Методично-інструктивні матеріали для індивідуальних занять та консультацій з інструментальної підготовки (фортепіано) для здобувачів освіти спеціальності Середня освіта. / авт.: Зиско В. В., Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Луцьк, 2026. 44 с.
 17. Масол Л.М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу: навч.- метод. посібник / Л.М. Масол, - К.: Київ, Генеза, 2019.- 208 с.
 18. Масол Л.М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах на засадах компетентнісного підходу: навч.- метод. посібник / Л.М. Масол, - К.: Київ, Генеза, 2020.- 160 с.
 19. Милич Б.О. Фортепіанна педагогіка. Теоретичні основи курсу методики навчання гри на фортепіано. Вибрані методичні праці. Навчальний посібник. – редактор-упорядник, перекладач, автор вступної статті Т. А. Омельченко. Київ – Ніжин: Видавець Лисенко; М.М., 2024. – 400 с.
 20. Немцова Л.О. Хорове диригування: навчально-методичний посібник: Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021. 77с.
 21. Олійник Я.В. О 54 Специфіка роботи над фортепіанною фактурою: навчальний посібник для здобувачів спеціальності 025 «музичне мистецтво»: Вінниця: ТВОРИ, 2025. - 60с.
 22. Стефіна Н. В. Хрестоматія з хорового диригування: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів: випуск І. – 3-тє видання / уклад. Н. В. Стефіна. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. – 270 с
 23. Стотика І. Г., Власенко Е. А. Основи викладання гри на фортепіано: Навч. посібник / І.Г.Стотика, Е.А. Власенко. – Мелітополь, 2020 р. –93 с.
 24. Турчин Т. М. Методика навчання освітньої галузі «Мистецтво»: навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 281 с.
 25. Харченко В.Ю. Чарівний мелосвіт: збір. нав. репертуару для середнього

базового підрівня початкової мистецької освіти. Харків: Факт, 2021. 45 с.

26. Художньо-педагогічні технології в музичній освіті: навчально-методичний посібник / авт.-укл. Л. М. Онофрійчук, Н.Є. Кравцова, Вінниця. 2021. 186 с.

Додаткові ресурси:

1. Бенч О. Хорова методика Павла Муравського. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. № 4. С. 12–17.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2014_4_4
2. Всеукраїнське хорове товариство ЛЕОНТОВИЧА.
URL: <https://choircommunity.com.ua/>
3. Музична бібліотека. URL: <http://mubis.com.ua/>
4. Ноти українських композиторів. URL: <http://ukrnotes.in.ua/>
5. Нотна бібліотека «Дударика». URL: <http://library.dudaryk.ua/>
6. ЧТИВО. Електронна бібліотека. URL: <https://chtyvo.org.ua/>